

Vladimir Nabokov
LOLITA

Iš anglų kalbos vertė Laimantas Jonušys

R A R A

Vilnius, 2026

PIRMA DALIS

1

Lolita, mano būvio šviesa, mano slėpsnų liepsna. Nuodėme mano, siela mano. Lo-li-ta: liežuvio galiukas trimis žingsneliais leidžiasi gomuriu, trečiuoju pakšteli į dantis. Lo. Li. Ta.

Rytą ji būdavo Lo, tiesiog Lo, stovinti viena kojinaite, keturių pėdų dešimties colių ūgio. Kelnėta ji būdavo Lola. Mokykloje – Dolė. Anketų punktyruose būdavo Doloresa. Bet mano glėbyje ji visada buvo Lolita.

O pirmtakių ji turėjo? Turėjo, kurgi ne. Tiesą sakant, gal ir Lolitos nebūtų buvę, jei vieną vasarą nebūčiau pamilęs ankstesnės mergaičiukės. Kunigaikštystėj prie marių¹. Ak, o kada? Maždaug tiek metų prieš gimstant Lolitai, kiek man buvo tą vasarą. Iš žudiko visada galite tikėtis rafinuoto rašymo stiliaus.

¹ Čia ir toliau („pavydėjo serafimai“) – užuominos į Edgaro Allano Poe eilėraštį „Annabel Lee“. „Kunigaikštystė prie marių“ minima ir toliau – Poe eilėraščio karalystė (*kingdom*) čia pakeista į kunigaikštystę (*princedom*), tarsi parodant, kad Humbertas tik siekia simbolinio aukščiausio titulo.

Ponios ir ponai prisiekusieji, pirmasis eksponatas – tas, kuriam pavydėjo serafimai, sukklaidintos, paprastos, kilniasparnės būtybės. Pažvelkite į šį erškėčių raizginį.

2

Aš gimiau 1910 metais Paryžiuje. Mano tėvas buvo kilnios širdies, lengvo būdo, su tautinių genų mišraine: Šveicarijos pilietis, prancūziškos ir austriškos kilmės, su Dunojaus kraujo priemaiša. Tuojuo išdalinsiu pluoštelį dailių, blizgių atvirukų. Jis turėjo prabangų viešbutį Rivjeroje. Jo tėvas ir abu seneliai prekiaavo atitinkamai vynu, brangakmeniais ir šilku. Trisdešimties jis vedė jauną anglę, alpinisto Džeromo Dano dukterį ir dviejų Dorseto dvasininkų anūkę (šiuodu buvo slėpiningų sričių žinovai, vienas paleopedologijos, kitas Eolo arfų). Mano labai fotogeniška motina mirė per kuriozišką atsitikimą (piknikas, žaibas), kai aš buvau trejų metų, ir, išskyrus šilumos duburėlį tamsiausioje praeityje, nieko iš jos neliko atminties daubose ir kloniuose, už kurių, jei dar galite pakęsti mano stilių (rašau prižiūrimas), nusileido mano kūdikystės saulė: juk jums visiems pažįstami kvapnūs sustingusios dienos likučiai kalvos papėdėje su mašalų debesėliu virš žydingos gyvatvorės arba vasaros prieblandoje į regos lauką ūmai įžengiant ir traukiant toliau klajūnui, – leipi šiluma, auksuoti mašalai.

Mūsų šeimoje, lyg kokia neapmokama guvernantė ar namų šeimininkė, tarnavo vyresnioji motinos sesuo Sibilė, pamesta ją vedusio mano tėvo pusbrolio. Vėliau kažkas man sakė, kad ji buvo įsimylėjusi mano tėvą ir vieną lietingą dieną jis lengvabūdiškai tuo pasinaudojo, bet orui nusigiedrijus viską užmiršo. Buvau nepaprastai prisirišęs prie jos, kad ir kokios griežtos buvo kai kurios jos taisyklės – lemtingai griežtos. Galbūt ilgainiui ji norėjo padaryti iš

manęs geresnį našlį negu tėvas. Tetos Sibilės buvo žydros rausvais apvadais akys ir vaškinė veido spalva. Ji rašė eilėraščius. Buvo poetiškai prietaringa. Sakė žinanti, kad mirs netrukus po mano šešioliktojo gimtadienio – taip ir atsitiko. Jos vyras, nenuilstamai keliaujantis parfumerijos prekybos agentas, daugiausia laiko praleisdavo Amerikoje, ten galiausiai įkūrė firmą ir įsigijo nekilnojamojo turto.

Aš buvau laimingas, sveikas vaikas, augau šviesiame pasaulyje su iliustruotomis knygomis, švairiu smėliu, apelsinmedžiais, draugiškais šunimis, jūros platybėmis ir besišypsančiais veidais. Aplink mane sukosi ištaigingas viešbutis „Mirana“, lyg kokia asmeninė visata, nubaltintas kosmosas, supamas išorėje spindinčių beribių žydrų erčių. Nuo prijuostę ryšinio puodų gramdytojo iki monarcho flaneliniu kostiumu – visi mane mėgo ir lepino. Ant lazdos parimusios senyvos amerikietės sviro link manęs lyg Pizos bokštai. Nuskurdusios rusės kunigaikštienės, neišgalinčios susimokėti mano tėvui, pirkdavo man brangius saldainius. O jis, *mon cher petit papa*¹, imdavo mane irstyti valtimi ir važinėti dviračiu, mokė plaukti, nardyti ir lėkti vandens slidėmis, skaitydavo man *Don Kichotą* ir *Vargdienius*, ir aš dievinau, gerbiau jį, džiaugdavausi dėl jo nugirdęs tarnus aptarinėjant jo įvairias draugužes, gražias ir mielas būtybes, šokinėjančias apie mane, burkuojančias ir liejančias gailias ašaras dėl mano džiugios būties be mamos.

Mokiausi angliškoje mokykloje už kelių mylių nuo namų, ten žaisdavau tenisą ir skvošą, gaudavau geriausius pažymius ir puikiai sutardavau tiek su draugais, tiek su mokytojais. Iki tryliktojo gimtadienio (tai yra iki pažinties su savo mažyte Anabele) pamenu turėjęs tik du aiškius lytinio pobūdžio nutikimus: rimtą, padorų ir grynai teorinį pokalbį apie paauglystės staigmenas mokyklos

1 Mano brangusis tėvelis. (Čia ir kitur, jei nenurodyta kitaip, paaiškinami prancūziški žodžiai.)

rožyne su berniuku amerikiečiu, anuomet garsios kino aktorės sūnumi, motiną retai matančiu trimačiame pasaulyje; ir įdomias mano organizmo reakcijas į tam tikras be galo švelnių plyšelių nuotraukas su perlamutro tviskesiais giliame šešėlyje, aptiktas prašmatniame Pišono albume *La Beauté Humaine*¹, nugvelbtame iš po stirtos marmuro spalvos viršeliais įrištų *Graphic*². Vėliau tėvas su jam būdingu smagumu ir galantiškumu suteikė visas, jo manymu, man reikiamas žinias apie seksą; tai padarė prieš 1923 metų rudenį išsiųsdamas mane į licėjų Lione (kur turėjau praleisti tris žiemas); tačiau tų metų vasarą jis, deja, keliavo po Italiją su madam de R. ir jos dukterimi, ir aš neturėjau nei kam pasiguosti, nei su kuo pasitarti.

3

Anabelė, kaip ir autorius, buvo mišrios kilmės – pusiau anglė, pusiau olandė. Šiandien jos bruožus prisimenu daug blankiau negu prieš kelerius metus, prieš sutikdamas Lolitą. Yra dvi regimosios atminties rūšys: viena, kai savo minčių laboratorijoje sumaniai atkuri vaizdą atmerktomis akimis (tada aš regiu Anabelę apibendrintai: „medaus spalvos oda“, „plonytės rankos“, „ilgos blakstienos“, „didelės skaisčios lūpos“); o kita, kai užsimerkęs tamsioje vidinėje vokų pusėje bemat atkuri objektyvią, visiškai tikslią optinę mylimo veido kopiją, natūralių spalvų šmėklelę (šitaip aš regiu Lolitą).

Tad leiskite, aprašant Anabelę, apsiriboti santūriu teiginiu, kad ji buvo daili mergaitė, keliais mėnesiais už mane jaunesnė. Jos tėvai buvo seni mano tetos draugai ir tokie pat pedantai kaip ji. Jie nuomojosi vilą netoli „Miranos“ viešbučio. Plikas įrudęs ponas Ly³ ir

¹ *Žmogaus grožis*; knygos pavadinimas ir autorius išgalvoti.

² *The Graphic* – iliustruotas savaitraštis, leistas Britanijoje 1869–1932 m.

³ Čia rašyba *Leigh*, Poe eilėraštyje – *Lee*.

stora nusipudravusi poncia Ly (gimusi Vanesa van Nes). Kaip aš jų nekenčiau! Iš pradžių mudu su Anabele šnekėjomės apie pašalinius dalykus. Ji vis semdavo saujas smulkaus smėlio ir leisdavo byrėti pro pirštus. Mudviejų smegenys buvo orientuotos pagal to meto ir aplinkos protingų europiečių paauglių nuostatas, ir aš abejoju, ar čia daug prisidėjo koks nors individualus talentas, kad domėjomės apgyvendintų pasaulių gausa, teniso varžybomis, begalybe, solipsizmu ir taip toliau. Mažų gyvūnėlių švelnumas ir gležnumas mums kėlė tą patį aštrų skausmą. Ji norėjo dirbti sesele kokioje nors badaujančioje Azijos šalyje, o aš norėjau tapti garsiu šnipu.

Mudu bemat beprotiškai, nemokšišškai, begėdiškai, kankinamai įsimylėjome vienas kitą, turėčiau pridurti – beviltiškai, nes tas abipusio apsėdimo siautulys galėjo būti numalšintas tik jeigu būtume įsiurbę, suėmę į save kiekvieną vienas kito sielos ir kūno dalelę; bet štai – net negalėjome santykiauti, nors lūšnynų vaikai tam lengvai būtų radę progą. Po vieno nevykusio pasimatymo pas ją sode (apie tai vėliau) turėdavome tik tiek privatumo, kad negirdimi, nors ir matomi, įsitaisydavome plažo dalyje, kur tirščiausia žmonių. Ten, ant minkšto smėlio, už kelių žingsnių nuo mūsų vyresniųjų, drybsodavome visą rytą persmelkti užplūdusio geismo ir, naudodamiesi kiekvienu palaimingu erdvės bei laiko įtrūkiu, visai susiliesdavome: smėlyje prislėpta jos ranka sėlindavo prie manęs, vis arčiau, it užburti slinkdavo jos laibi įrudę pirštai; o paskui į ilgą kelionę atsargiai leisdavosi jos perlamutrinis kelis; kartais atsitiktinė mažesnių vaikų supilta smėlio pilis suteikdavo pakankamą priedangą susiliesti sūriomis lūpomis; šie neužbaigti sąlyčiai mūsų sveikus nepatyrusius jaunus kūnus taip apmaudžiai sudirgindavo, kad neatpalaiduodavo net šaltas žydras vanduo, po kuriuo mes toliau čiupinėdavomės.

Tarp brangenybių, prarastų per mano vėlesnes klajones, buvo tetos padaryta nuotrauka su Anabele, jos tėvais ir dr. Kuperiu, oriu

raišu senuku, tą vasarą asistavusiu mano tetai, susėdusiais aplink stalą gatvės kavinėje. Anabelė išėjo nelabai kaip, nes tą akimirką lenkėsi prie savo *chocolat glacé*¹ ir ją galėjai atpažinti tik iš liesų nuogų pečių bei sklusty mo (kiek prisimenu tą nuotrauką), jos grožiui nepagaunamai tirpstant saulės mirgesyje; o aš, sėdintis profiliu kiek atokiau nuo kitų, išėjau kažkaip dramatiškai raiškiai: paniuręs berniukas styrančiais antakiais, tamsiais sportiniais marškinėliais ir gerai pasiūtais baltais šortais, užkėlęs koją ant kojos, žvelgiantis į šalį. Fotografuota buvo paskutinę mūsų lemtingos vasaros dieną, likus vos kelioms minutėms iki mudviejų antrojo ir paskutinio bandymo pasipriešinti lemčiai. Įtartiniausia dingstimi (tai buvo paskutinis mūsų šansas – niekas neberūpėjo) ištrūkome iš kavinės į paplūdimį, radome nuošalų smėlio ruožą ir ten, kažką panašaus į urvą sudariusių raudonų uolų violetinėje paunksnėje, puolėme godžiai glamonėtis, stebimi tik kažkieno pamestų saulės akinių. Aš klūpoju ir jau buvau bepaaimas savo brangiąją, tik staiga iš jūros išbridę du barzdoti mauduoliai – jūrų senis ir jo brolis – ėmė šūkauti nešvankius padrašinius, o po keturių mėnesių Korfu saloje ji mirė nuo šiltinės.

4

Vis sklaidau šiuos liūdnius prisiminimus ir mintyse vis klausiu, ar ne tada, tos tolimos vasaros tviskesyje įsikirto įtrūkis, perrėžęs visą mano gyvenimą; o gal mano besaikė aistra tam vaikeliiui buvo pirmoji įgimto nuokrypio apraiška? Stengdamasis išnarplioti savo troškimus, motyvus, poelgius ir taip toliau, pasiduodu kažkokiai retrospektyviai vaizduotei, kurstančiai analitinį polėkį beribėmis

¹ Šaltas šokolado gėrimas.

alternatyvomis, kiekvienam įsivaizduotam keliui ir jo atšakoms be galo šakojantis beprotiškai painioje mano praeities panoramoje. Tačiau esu įsitikinęs, kad tam tikru magišku ir lemtingu būdu Lolita prasidėjo nuo Anabelės.

Taip pat žinau, kad sukrečianti Anabelės mirtis įtvirtino tos košmariškos vasaros frustraciją ir virto nuolatine kliūtimi bet kokiam naujam meilės romanui visą šaltą mano jaunystę. Dvasios ir kūno plotmė mumyse buvo susiliejęsi tobulai ir nesuvokiamai nūdienos praktiškiems, netašytiems, standartinės mąstysenos paaugliams. Po jos mirties dar ilgą laiką jčiau, kaip manyje plevena jos mintys. Ilgą laiką iki mums susipažįstant sapnuodavome tuos pačius sapnus. Sulygindavome įspūdžius. Rasdavome keistų bendrybių. Tų pačių metų (1919) tą patį birželį dviejose skirtingose šalyse išklydusi kanarėlė įplasnijo į jos ir į mano namus. Ak, Lolita, kad *tu* mane būtum šitaip mylėjusi!

Savo „Anabelės“ tarpsnio pabaigai patausojau pasakojimą apie mudviejų pirmą nenusisekusį pasimatymą. Vieną vakarą jai pavyko apgauti piktavalių tėvų budrumą. Nervingų siauralapių mimozų giraitėje už vilos radome laktą ant žemos akmeninės sienos griuvėsių. Tamsoje pro gležnus medelius matėsi apšviestų langų arabeskos, retušuoti spalvotu jautrios atminties tušu tie langai man dabar atrodo kaip lošiamosios kortos – galbūt todėl, kad priešai buvo įnikę į bridžą. Ji virpėjo ir trūkčiojo, man bučiuojant ją į pražiotų lūpų kamputį ir karštą ausies lezgelį. Virš mūsų, tarp ilgų siaurų lapų siluetų, blausiai spingsojo spiečiai žvaigždžių; tas išraiškingas dangus atrodė toks pat nuogas kaip ir ji po lengva suknele. Jos veidą dangaus fone regėjau keistai ryšku, lyg jis pats būtų skleidęs blankią šviesą. Jos kojos, jos žavios gyvos kojos, nebuvo kietai suglaustos, ir kai mano ranka rado ko ieškojusi, tuos vaikiškus veido bruožus užliejo šurpoka svajinga išraiška – lyg malonumas, lyg skausmas. Ji sėdėjo aukštėliau už mane ir kai savo vienišoje ekstazėje siekdavo

mane pabučiuoti, jos galva švelniai palinkdavo mieguistu nuolankiu judesiu, sakytum, kone sielvartingai, nuogi keliai pagavę suspausdavo mano riešą, paskui atsileisdavo; o virpančios lūpos, pažeistos nežinomo stebuklingo gėrimo aitrumo, su alsiu atodūsiu priartėdavo man prie veido. Meilės kančią ji malšindavo savo sausomis lūpomis šiurkščiai braukydama manąsias; paskui mano brangioji atšlydavo nervingai krestelėdama plaukus, tada vėl gūdžiai priartėdavo ir leisdavo man semtis iš savo praviros burnos, o aš, dosniai pasišovęs aukoti jai viską – širdį, gerklę, vidurius, – leidau jai nemikloje saujoje palaikyti savo aistros skeptrą.

Pamenu kažkokios pudros aromata – man regis, nudžiovė iš motinos tarnaitės ispanės – salsvą, kuklų, muskusinį kvepalą. Jis sumišo su jos pačios biskvitiniu kvapu ir mano jausmų taurė ūmai prisipildė iki kraštų, bet jiems išsilieti sutrukdė nelauktas bruzdesys po artimu krūmu, – o mudviem atšlijus vienam nuo kito ir maldžiant gysloms įsiklausius į tą garsą, kas turbūt buvo tik sėlinanti katė, iš namo pasigirdo ją šaukiantis motinos balsas su kylančia panikos gaida, ir į sodą nerangiai iškibilkščiaavo dr. Kuperis. Tačiau ta mimozų giraitė – žvaigždžių ūkas, virpulys, liepsna, lipčius – pasiliko su manimi, ir nuo tada toji mergaitė pajūrio kojomis ir aistringų liežuviu nuolat persekiojo mane – kol galiausiai po dvidešimt ketverių metų išsivadavau iš jos apžavų įkūnydamas ją kitoje.

5

Mano jaunystės dienos, žiūrint iš dabarties, tartum skrenda tolyn lyg blankių nesibaigiančių skiautelių šuoras, kaip ta rytinė panaudotų popierinių nosinių pūga, kurią keleivis mato sūkuriuojančią pro užpakalinį paskutinio vagono langą. Higieniniuose santykiuose su moterimis aš būdavau praktiškas, ironiškas ir greitas. Studijuodamas

Londone ir Paryžiuje tenkindavausi mokamomis damomis. Į mokslus buvau įnikęs kruopščiai ir uoliai, bet ne itin vaisingai. Iš pradžių ketinau baigti psichiatriją, kaip dažnas *manqué*¹ talentas, bet buvau dar labiau *manqué* – mane užgulė keistas išsekimas („taip slegia, daktare“), tad persimečiau į anglų literatūrą, po šių studijų ne vienas susimovęs poetas tampa pypkiuojančiu dėstytoju tvido kostiumu. Paryžius man tiko. Su emigrantais aptarinėdavau sovietinius filmus. Kavinėje „Deux Magots“² sėdėdavau su uranistais³. Mažai žinomuose žurnaluose publikuodavau sunkiasvores esė. Rašydavau pastišus:

Froilein fon Kulp
Teatsigrėš darydama duris;
Neseksiu paskui ją. Nei paskui Freską. Nei
Tą Kirą.⁴

Šeši ar septyni mokslininkai pakikeno skaitydami mano straipsnį „Prustiška tematika Keatso laiške Benjaminui Bailey“. Ėmiausi rašyti *Histoire abrégée de la poésie anglaise*⁵ solidžiai leidyklai, o paskui užsimojau sudaryti prancūzų literatūros vadovėlį anglakalbiams studentams (įterpdamas palyginimų su anglų rašytojais), ir čia darbo turėjo užtekti visam penktajam dešimtmečiui – kai mane sulaikė, paskutinis tomas buvo beveik paruoštas spaudai.

Susiradau darbą – Paryžiaus Otejo⁶ rajone suaugusiems dėsčiau anglų kalbą. Paskui porą žiemų mane įdarbino berniukų mokykla. Kartkarčiais, pasinaudodamas pažintimis tarp socialinių darbuotojų

1 Neišsipildęs.

2 Anuomet intelektualų lankoma Paryžiaus kavinė.

3 Homoseksualais (istorinis terminas).

4 T. S. Elioto eilėraščio „Gerontion“ variacijos.

5 *Trumpą anglų poezijos istoriją*.

6 Orig. Auteuil.

ir psichoterapeutų, drauge su jais apsilankydavau įvairiose įstaigose, kaip antai vaikų namuose ir pataisos mokyklose, kur į išblyškusias paaugles sulipusiomis blakstienomis galėjau spokuoti visiškai nebaudžiamai, taip laisvai kaip sapnuose.

Dabar noriu pateikti štai kokią idėją. Pasitaiko tokių nuo devynerių iki keturiolikos metų amžiaus mergelių, kurios apkerėtiems keliauninkams, už jas dvigubai arba keliagubai vyresniems, atskleidžia savo tikrąją prigimtį, kuri yra ne žmogiškoji, o nimfiškoji (tai yra demoniškoji); ir šias išrinktąsias būtybes aš siūlau vadinti „nimfetėmis“.

Galima pastebėti, kad erdvės sąvokas aš pakeičiau laiko sąvokomis. Iš tiesų norėčiau, kad „devynerius“ ir „keturioliką“ skaitytojas įsivaizduotų kaip plačios ūkanotos jūros supamos užburto salos ribas – atsispindinčius paplūdimius, rausvėjančias uolas, – kur gyvena tos mano nimfetės. Ar šiose amžiaus ribose visos mergaičiukės yra nimfetės? Žinoma, ne. Kitaip mes, išmanantieji, vieniši keliautojai, nimfoleptai, būtume seniai išprotėję. Ir grožis čia nėra kriterijus, o vulgarumas – ar bent tai, kas toje bendruomenėje juo laikoma, – nebūtinai pakenkia toms paslaptینگoms ypatybėms: pasakiškai gracijai, nenusakomam, besimainančiam, sielą gniuždančiam vylingam žavesiui, kuris nimfetę skiria nuo bendraamžių, nepalyginamai stipriau valdomų sinchroniškų erdvinio pasaulio reiškinių negu tos neapčiuopiamos užkerėto laiko salos, kurioje Lolita žaidžia su panašiomis į ją. Tose amžiaus ribose tikrų nimfečių esama gerokai mažiau nei tuo metu neišvaizdžių arba šiaip mielų, ar „lipšnių“, ar net „meilių“ ir „patrauklių“, paprastų, putnių, beformių, šaltaodžių, iš esmės žmogiškų mergaičių su pilviukais ir kasytėmis, vėliau tapsiančių puikiomis suaugusiomis gražuolėmis arba ne (pažvelkime į kokią nors bjaurią tešlą juodomis kojineimis ir balta skrybėlaite, ekrane virstančią stulbinančią žvaigždę). Normalus vyras, paprašytas mokinukų arba skaučių grupinėje nuotraukoje parodyti dailiausią, nebūtinai bes pirštu į nimfetę.

Turi būti menininkas ir beprotis, be galo melancholiška būtybė, su karšto nuodo purslu slėpsnose ir jautriame stubure be atvangos žėrinčia didžiausio geismo liepsna (ak, kaip tenka gūžtis ir slapstyti), idant iš nenusakomų ženklų – iš vos katiškos skruostikaulio linijos, pūkuoto dilbio laibumo ir kitų požymių, kurių išdėstyti man neleidžia neviltilis, gėda ir švelnumo ašaros, – sveikų vaikų apsuptyje iškart atpažintum žudančią raganaitę: *jina* stovi jų neatpažinta ir pati nesuvokianti savo fantastiškos galios.

Be to, kadangi šiuose dalykuose laiko idėjai tenka toks magiškas vaidmuo, tyrėjas neturėtų nustebti sužinojęs, kad turi būti tam tikras metų skirtumas – sakyčiau, jokių būdu ne mažiau kaip dešimties, paprastai trisdešimties ar keturiasdešimties, o keliais žinomais atvejais net devyniasdešimties – tarp mergelės ir vyro, idant šis galėtų pasiduoti nimfetės kerams. Mat čia reikia tinkamai sufokusuoti, reikia tam tikro atstumo, kurį jaudulingai įveikia vidinė akis, ir tam tikro kontrasto, kurį protas suvokia su perversiško džiugesio spazmu. Kai aš buvau vaikas ir ji buvo vaikas, mano mažytė Anabelė man nebuvo nimfetė, aš buvau jai lygus, pats toks fauniukas toje pačioje užburtoje laiko saloje; bet šiandien, 1952 metų rugsėjį, praėjus dvidešimt devyneriems metams, man regis, galiu įžvelgti joje pirmą lemtingą mano gyvenimo elfę. Mudu pamilome vienas kitą pirmalaikė meile, pasižyminčia tokiu siautuliu, koks gana dažnai sugriauna suaugusiųjų gyvenimą. Aš buvau stiprus vaikas ir išgyvenau, bet žaizda buvo užnuodyta ir visada liko atvira, ir netrukus aš jau vyriškėjau civilizacijoje, kuri leidžia dvidešimt penkerių vyrui meilintis šešiolikmetei, bet ne dvylikmetei.

Tad nėra ko stebėtis, jog mano, suaugusiojo, Europos laikotarpio gyvenimas pasirodė esąs siaubingai dvilypis. Viešai aš palaikiau vadinamuosius normalius santykius su žemiškomis moterimis, kurių krūtys kaip moliūgai ar kriaušės; o viduje mane vis pleškindavo pragaro ugnis, įsigeidžiant kiekvienos praeinančios nimfetės, prie

kurių aš, kaip įstatymus gerbiantis baugšas, nedirsdavau artintis. Žmonių patelės, kurias man leista užvaldyti, buvo tik paliatyvūs veiksniai. Aš galėčiau patikėti, kad pojūčiai, kuriuos gaudavau iš natūralių sueičių, iš esmės atitiko tai, ką patiria normalūs dideli vyrai santykiaudami su savo normaliomis didelėmis moteriškėmis tuo rutininio ritmu, kuris drebina pasaulį. Bėda ta, kad tie ponai negavo pažinti nepalyginamai aštresnės palaimos blyksnio, o aš gavau. Blankiausi iš mano poliucinių sapnų buvo tūkstantį kartų ryškesni už sanguliovimą, kurį galėtų įsivaizduoti tik vyriškiausias genialus rašytojas arba talentingiausias impotentas. Mano pasaulis buvo suskilęs. Mačiau esant dvi lytis, kurių nė viena nebuvo mano, – anomas jas abi vadina moteriška. Tačiau man, žvelgiančiam pro savo pojūčių prizmę, „jos buvo tokios skirtingos kaip stiebas ir miegas“. Dabar aš visa tai racionaliai aiškinu. Tačiau eidamas trečią dešimtį ir kiek vėliau savo kančių taip skaidriai nesuvokiau. Nors kūnas puikiai žinojo, ko trokšta, mano protas atmesdavo kiekvieną kūno prašymą. Mane apimdavo tai gėda ir baimė, tai neapdairus optimizmas. Draudimai mane smaugė. Psichoanalitikai viliojo mane netikru išsivadavimu iš netikro libido. Tai, kad vieninteliai meilės virpulio objektai man buvo Anabelės seserys, jos tarnaitės ir freilinos, protarpiais man regėdavosi kaip kelias į pamišimą. O kai kada aš tardavau sau, kad tai yra požiūrio klausimas, kad nieko blogo pamesti galvą dėl mažamečių mergaičių. Norėčiau priminti skaitytojui, kad Anglijoje, 1933 m. priėmus Vaikų ir jaunų asmenų įstatymą, terminas „vaiko amžiaus mergaitė“ (*girl-child*) apibrėžtas kaip „mergaitė nuo aštuonerių iki keturiolikos metų“ (toliau, nuo keturiolikos iki septyniolikos, įstatyminis apibrėžimas yra „jaunas asmuo“). O štai JAV, Masačusetse, „neklusnus vaikas“ formaliai yra „nuo septynerių iki septyniolikos metų amžiaus“ (tai iš tų, kurie įprastai bendrauja su piktavaliais ar amoraliais asmenimis). Hugh Broughtonas, prieštaringas Jokūbo Pirmojo laikų autorius,

įrodė, kad Rahaba¹ buvo ištvirkėlė nuo dešimties metų. Visa tai labai įdomu, ir jūs, ko gero, jau matote, kaip aš apsiputoju ištiktas priepuolio; bet ne, nieko panašaus, aš tik svaidau smagių minčių skridinėlius į tam skirtą taure. Štai dar paveikslėlių. Štai Vergilijus, su nimfete vienu balsu dainuot galėjęs, bet, matyt, labiau mėgęs berniuko tarpvietę. O štai dvi dar neprisirpusios karaliaus Echnatono ir karalienės Nefertitės dukterys (ši karališkoji pora jų turėjo šešias), gausiai apsitaisiusios tik skaisčių karolių vėriniais, besilsinčios ant pagalvėlių, išsilaikiusios per tris tūkstančius metų, minkštais rudais kūneliais ir įkypomis juodmedžio akimis. Štai ir dešimtmetės nuotakos, kurioms tenka sėsti ant *fascinum* – vyriško dramblio kaulo daikto klasikinio švietimo šventovėse. Santuokų ir sugyvenimo iki lytinės brandos dar pasitaiko kai kuriose Indijos srityse. Aštuoniasdešimtmečiai seniai lepčiai santykiauja su aštuonmetėmis mergaitėmis, ir niekam nė motais. Ir juk Dantė beprotiškai įsimylėjo savo Beatričę, kai jai buvo devyneri, spindinčią mergytę, pasidažiusią, dailią ir išsipuošusią brangakmeniais, tamsiai raudona suknele, o nutiko tai 1274 metais Florencijoje, privačioje šventėje, smagiąją gegužę. O Petrarca beprotiškai įsimylėjo savo Laurutę, kai ji buvo šviesiaplaukė dvylikmetė nimfetė, tarp žiedų lenktyniaujanti su dulkes keliančiu vėju, skraidanti gėlėle, gražioje lygumoje, atsiveriančioje nuo Vokliūzo kalvų.

Bet būkime pedantiški ir kultūringi. Humbertas Humbertas nuoširdžiai stengėsi būti geras. Tikrų tikriausiai. Su didžiausia pagarba žiūrėjo į paprastus vaikus, suprasdamas, kokie jie tyri ir pažeidžiami, ir jokiomis aplinkybėms nebūtų išniekinęs vaiko nekaltybės esant bent mažiausiai skandalo rizikai. Tačiau kaip suspurdėdavo jo širdis, kai nekaltų vaikų minioje jis užmatydavo demonišką mergytę, „*enfant charmante et fourbe*“² – blausios akys, skaisčios lūpos, dešimt

1 Jozuės 2, 1–21.

2 Vaiką žavų ir klastingą.

kalėjimo metų, jeigu jai išsiduosi, kad į ją žiūri. Taip ir gyveno. Humbertas puikiausiai galėjo santykiauti su Ieva, bet ilgėjosi Lilitos¹. Lytinį brendimą lydinčių somatinių pokyčių sekoje anksti išbrinksta krūtų pumpurėliai (10,7 metų). Kitas brendimo punktas – pasirodo pirmieji pigmentiniai gaktos plaukeliai (11,2 metų). Mano puodukas pilnas skridinėlių.

Nuskendo laivas. Koralų sala. Aš vienas su drebančia nuskendusio keleivio dukterimi. Brangioji, tai tik žaidimas! Kokių žavių nuotykių prifantazuodavau sėdėdamas parke ant kieto suoliuko, dėdamasis įnikęs į virpančią knygą. Aplink ramų mokslinčių nimfetės laigydavo lyg niekur nieko, tarsi aplink įprastą statulą arba žvilgantį seno medžio šešėlį. Kartą tobula gražuolėlė languotu sijonėliu barkštelėjo ant suoliuko sunkiai šarvuotą kojytę ir, panardinusi į mane nuogas lieknas rankas, priveržė riedučio dirželį, ir aš susileidau saulėje, su knyga vietoj figos lapo, jos kaštoninėms garbanėlėms apsiaučiant nubrodintą kelį, o mūsų bendra lapijos paunksnė šmėžavo ir tirpo ant jos švytinčios kojos prie mano chameleoniško skruosto. Kitą kartą metro vagone ant manęs užsikvempė rusvaplaukė mokinukė, ir mano akims atsivėręs auksinis pažasties pūkelis ištisas savaites sruveno mano kraujyje. Galėčiau išvardinti daugybę tokių vienpusių miniatiūrinių romaniukų. Kai kurie baigdavosi tirštu pragarišku skanėstu. Pavyzdžiui, pasitaikė, kad iš savo balkono kitapus gatvės pastebėjau apšviestą langą ir, regis, nimfetę, nusirengiančią prieš paslaugų veidrodį. Toks atskirtas, nutolęs reginys įgavo itin skvarbaus žavesio, pastūmėjusio mane kuo greičiausiai siekti vienišiaus pasitenkinimo. Tačiau ūmai, it velnio išdaiga, mielas nuogybės vaizdinys persimainė į atstumiančią lempos apšviestą nuogą vyro ranką, šiam skaitant laikraštį prie atviro lango karštą, tvankų, beviltišką vasaros vakarą.

¹ Pasak žydų legendos, Lilita buvo Adomo žmona iki Ievos.

Šokinėjimas per virvutę. „Klasės“. Ant mano suoliuko, ant mano džiaugsmų kankinimo įrankio (po manim nimfetė apgraibomis ieškojo nuriedėjusio stiklo rutuliuko) sėdinti senė juodais drabužiais paklausė, ar man skauda pilvą, įžūli ragana. Ak, palikite mane ramybėje mano mergyčių parke, mano apsamanojusiame sode. Tegul jos žaidžia aplink mane amžinai. Niekada nesuaugdamos.

6

A propos: dažnai pagalvodavau, kas toms nimfetėms nutinka vėliau. Gal šiame plieniniame sukryžiuotų priežasčių ir pasekmių pasaulyje iš jų pavogtas mano slaptas tvinksnis galėjo paveikti *jų* ateitį? Aš ją turėjau, o ji niekada to nesužinojo. Puiku. Bet ar tai neatsilieps kada nors vėliau? Ar aš kaip nors nestumtelėjau jos likimo įtraukdamas jos vaizdinį į savo geidulius? O, tai buvo ir tebėra didžiųjų baisingų dvejonų versmė.

Tačiau sužinojau, kaip jos atrodo suaugusios, tos žavios, iš proto varančios laibarankės nimfetės. Pamenu, pilką pavasario popietę ėjau judria gatve kažkur netoli Šv. Magdalenos bažnyčios. Skubriau aukštakulnių žingsniu, kone klupdama, pro mane prašvytravo žemo ūgio liekna mergina, mudu atsigręžėme tuo pačiu metu, ji sustojo, ir aš priėjau. Ūgiu ji vos siekė mano krūtinės gaurus, apskritas veidelis buvo su skruostų duobutėmis, kaip neretos prancūzaitės, ir man patiko jos ilgos blakstienos bei glaudžiai aptempta suknelė, išryškinanti jauną kūną, dar išlaikiusį – ir štai tas nimfiškas aidesys, džiu gesio šiuropuliukas, šuolis mano slėpsnose – šį tą vaikiško drauge su profesionaliu mitraus pasturgaliuko *frétillement*¹. Paklausiau, kiek kainuos, ir ji bemat atsakė melodingu sidabrišku tikslumu (paukštė, tikra paukštė!):

¹ Viksėjimu.